

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ

LUCRARE DE DISERTAȚIE

ATITUDINEA BISERICILOR DIN ROMÂNIA FAȚĂ DE FENOMENUL SECULARIZĂRII

Coordonator: Lect. Dr. Cristina MAREȘ
Student: Andrei BLAJ

BUCUREȘTI
2017

CUPRINS

CUPRINS	2
SIGLE ȘI ABREVIERI	4
INTRODUCERE	5
CAPITOLUL I: Aspectele teoretice ale secularizării.....	7
1. Etimologia și înțelesul actual al secularizării	7
2. Conceptul de <i>secularizare</i> de-a lungul timpului.....	11
3. Creștinul în fața secularizării	15
4. Modernizarea și secularizarea gândirii, cunoașterii și puterii umane.....	20
5. Secularizarea și globalizarea.....	26
6. Sincretismul religios și secularizarea	29
CAPITOLUL AL II-LEA: Aspecte istorice ale secularizării.....	34
1. Repere pe itinerariul mării secularizări.....	34
2. Secularizarea averilor Bisericii în Imperiul Roman și în Evul Mediu	38
3. Secularizarea averilor bisericesti în Epoca Modernă	44
4. Biserica Ortodoxă și fenomenul secularizării.....	48
5. Secularizarea în peisajul cultural românesc.....	52
6. Consecințele unei culturi secularizate	56

CAPITOLUL AL III-LEA: Aspectele practice sociale ale secularizării.....	61
1. Misiunea Bisericii în lumea contemporană	61
2. Relația ideală dintre Biserică și Stat	65
3. Activitatea educativă a Bisericii	70
4. Raportarea Bisericii la proprietate	75
5. Caritatea creștină, răspuns pentru proprietatea seculară.....	79
6. Semnul vizibil al carității: asociațiile caritabile	84
CONCLUZIE.....	88
BIBLIOGRAFIE.....	90

SIGLE ȘI ABREVIERI

ARCB – Arhidieceza Romano-Catolică de București

CBC – *Catehismul Bisericii Catolice*

Cf. - conform

CJC - Community of Jesus' Compassion

DV – *Dei Verbum* (Conciliul Vatican II)

ed. - editor

Ed. - Editura

GE – *Gravissimum educationis* (Conciliul Vatican II)

GS – *Gaudium et Spes* (Conciliul Vatican II)

Ibidem – același loc

Idem – același document

LG – *Lumen Gentium* (Conciliul Vatican II)

NA – *Nostra Aetate* (Conciliul Vatican II)

nr. - numărul

PG – *Patres Graeci*

PL – *Patres Latini*

SJ – Societatea lui Isus (iezuit)

ș.a. - și alții

UE – Uniunea Europeană

vol. - volum

INTRODUCERE

Religia, reprezentată de Biserică și societatea, având ca exponent statul, sunt două noțiuni care prin juxtapunerea lor dau naștere unei dileme: sunt ele oare compatibile? Acest conflict e de natură să amplifice numeroase interese. Găsirea unei soluții la acest conflict suscită din ce în ce mai mult atenția atât a teologilor cât și a societății civile. Aceasta este incapacitatea omului de a îngemăna durabil părțile aflate în dezacord. Ceea ce poate face totuși el, este să transforme un scandal al surzilor, o zarvă încrâncenată și o dificultate de comunicare într-o autoculpabilizare. Despre Biserică, cel puțin în România se vorbește foarte mult, căci de multe ori ne place să o recunoaștem, suntem un popor creștin cu origini ce ne duc pe vremea Sfântului Andrei. Mulți declară faptul că cred în Dumnezeu, cred ceea ce învață Biserica, dar nu cred în Biserică. De ce? Pentru că Biserica de multe ori este asociată cu comportamentul anumitor preoți, fapt accentuat și de puterea mass-mediei. Singura modalitate de a ieși din acest impas este o reîntoarcere la valorile autentice propuse de Evanghelie, având ca model nu atât comportamentul unuia sau a altuia, ci arhetipul suprem reprezentat de Cristos. De asemenea, nici din partea societății nu e suficientă destăinuirea metehnelor, deoarece noua ordine pe care a înfăptuit-o, a adus și multă mizerie și nedreptate în care continuă să trăiască o mulțime de oameni. Mai mult decât recunoașterea greșelilor e îndreptarea lor, sau cel puțin încercarea de a le ameliora. Ori trebuie să recunoaștem că dacă refacerea unității Bisericii e atât de dificilă, cu mult mai greu va fi reconcilierea cu o societate secularizată. Însă niciodată imposibil!

În cadrul acestei lucrări îmi propun să dezbat problema secularizării, însă într-o abordare puțin diferită de cea clasică. Dacă ar fi să privim din perspectiva eclezială ar trebui

să condamnăm orice se sustrage învățaturii Bisericii și să catalogăm acel fenomen sau lucru ca fiind greșit. O astfel de poziție astăzi este total inadecvată și nepotrivită contextului în care trăim. De asemenea, tendința generală a lucrării va fi de a examina direcțiile secularizării societății, pentru a căuta posibilități de convergență a Bisericii cu lumea și nu de a găsi și inventa erori și deficiențe ale acesteia. De aceea, de-a lungul lucrării nu voi ezita să am o atitudine critică față de Biserică dacă va fi cazul și unde va fi cazul. Iar aceste poziții vor urmări nevoia de a recunoaște abaterile și mai ales de a le corecta.

Primul capitol: „Aspecte teoretice ale secularizării” va prezenta etimologia acestui cuvânt, aspecte de natură ideologică, precum și o analiză de ansamblu asupra fenomenului secularizării văzut la nivel global.

Al doilea capitol: „Aspecte istorice ale secularizării” va aduce în discuție aspecte ce țin de acest fenomen în timpul Evului Mediu și cum aceste fenomene, deși petrecute cu secole în urmă au consecințe directe chiar asupra societății românești.

Al treilea capitol: „Aspectele practice sociale ale secularizării” va pune în lumină aspectele pozitive pe plan social ale secularizării. De asemenea, tot în cadrul acestui capitol voi prezenta viziunea mea asupra relației ideale dintre Biserică și stat.

Aduc mulțumiri cu această ocazie, sorei Cristiana Mareș, care m-a sprijinit în alcătuirea lucrării, mi-a oferit inspirație, mi-a cultivat talentul și m-a „contaminat” cu înțelepciunea și erudiția sfinției sale. De asemenea nu în ultimul rând aș dori să îi mulțumesc și părintelui Emil Moraru pentru ideile și sfaturile bune primite pe parcursul elaborării acestei lucrări.